

ÚJLAKI HANGOK

AZ ÚJLAKI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

X. évf. 7. szám

2005. JÚLIUS

Könyvajánló

A föld sója

Peter Seewald müncheni újságíró XVI. Benedek pápával még bíboros korában készített interjúkat. Ezekből a beszélgetésekből állt össze *A föld sója* című könyv (1996), melyet a Szent István Társulat ebben az évben újra kiadott. Joseph Ratzinger, „ez az egyszerű, a paraszti Bajorországból származó okos ember” az újságírónak arra kérdésre, hogy hány útja van Istennek, azt válaszolta: annyi út, ahány ember van. Az ember belátja, „hogyan az Isten útjai nem vezetnek gyorsan látható sikerhez”. Ez a könyv segít az úton való eligazodásban. Rendkívül friss, mozgalmas a riportokból összeálló gondolatsor. Átjárja a Szentlélek mozgató ereje. Bepilanthatunk az egyház helyzetébe, gondjaiba, fejlődésébe, jövőjébe, a jövő egyházába. Olvasgatunk a cölibátusról és a fogamzásgátlásról, abortuszról és elváltakról, női papságról és az új kor kezdetén feltett kérdésekről, amikor a nehézségek ellenére érvényben marad, „hogyan Isten megőrzi azokat, akik keresik Őt; végső soron a szeretet hatalmasabb a gyűlöletnél.” Hitünk továbbadandó ajándék, amit nem birtokolhatunk csak magunknak. Küldetésünk van, nem az egész föld só, hanem mi vagyunk a föld sója, a világ világossága. Isten azt akarja tőlünk, ami ennek a könyvnek a zárógondolata, „hogyan szerető emberek legyünk, akkor leszünk ugyanis az Ő képmásai. Mert ahogy Szent János mondja, ő a szeretet, és azt akarja, hogy legyenek olyan teremtményei, akik hasonlókká hozzá, akik saját szeretetük szabadságából fakadóan olyanok, mint Ő, hozzá tartoznak és sugározzák az Ő fényességét.” *Keglevich Lászlóné*

Emeljük föl szemünket

Az újlaki plébániatemplom patrónája kezdettől fogva Szűz Mária; a templom első titulusa 1799-ig: *Segítő Szűz Mária egyháza*, attól kezdve: *Sarlós Boldogasszonyról nevezett plébánia*. Természetes tekinthetjük hát, hogy a templom 80 évvel ezelőtti renoválásakor készült mennyezetképek is Szűz Máriáról szólnak. Rakossányi Dezső festőművész (1879-1950) alapvetően a *Rózsafűzér* gondolatmenetét követte festményeivel.

A bejárat felől indulva az első kép mindjárt templomunk titulusát, a *Vizitációt* ábrázolja. „Akit te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván hordoztál” – ez az *örvendetes olvasó* szövege.

„A művész azt a jelenetet állítja szemünk elé, midőn Szűz Mária ... nagy-nénje házának kapuja elé érkezik és midőn Szent Erzsébettel kölcsönösen megpillantják és már messziről át akarják ölelni egymást...”

Szűz Mária kíséretében van jegyese: Szent József, az Úr hűséges szolgája és Gábor főangyal, a liliomos mennyei követ, a ki gyöngéd kézmozdulattal támogatja a hosszú út fáradalmaitól elgyengült

Szűzet; Erzsébet oldalán pedig férje, a megnémult Zakariás főpap látható, aki a ház küszöbén áll és keleti szokás szerint mellére tett kezekkel üdvözlöli a kedves vendégeket.” (Kátai Béla)

A mennyezet közepét a *Sírbatétel* jelenete díszíti. Mária kíséri halott fiát – ez a *fájdalmas olvasó* gondolkörébe tartozik. A képen „... előjönnek Jézus hűséges tisztelői, jó barátai: arimateai József és Nikodémus, akik leveszik a holttestet a keresztről, s miután megmosták és illatszerekkel bekenték, halotti lepelbe takarva sírjához viszik. Utánuk megy balkezét a szívéhez szorítva a fájdalmas Anya... Kíséretében van Szent János, a hűséges apostol, „Kit az Úr szeretett” és Magdolna az alázatos bűnbánó asszony, aki fájdalmában a ruháját tépi... A háttérben a Kálváriának egy részlete látszik Krisztus keresztjével és a mellette álló római katonával.” (Kátai Béla)

A harmadik olvasó a *dicsőséges*: „aki téged, Szent Szűz, a mennybe fölve”, szól a negyedik tized titka. A mennyezeten pedig „A Boldogságos Szűznek a megdicsőülés fényétől sugárzó alakját állítja elénk a művész. Angyalkoszorú fölött, égi ragyogásban, kitért karokkal emelkedik a Szent Szűz az örök boldogság hazája felé... Mintha csak hallanók mi is a hárfák lágy zenéjét s az angyalajak énekét: ›Elevamini portae aeternales!‹”, számol be lelkesülten Kátai Béla az 1926-os évkönyvben az újonnan készült alkotásról.

Idáig tart a háromféle olvasó. A zárókép a szentély diadalívén *Patrona Hungariae*, Magyarország Nagyasszonya. Aktuális kép egy magyar templomban mindig, de Trianon után különösen is az volt. Kátai Béla szavaival: „Annak a nagy élni akarásnak, amelyet ugyancsak próbára tett az utolsó tíz esztendő könny- és vérzivatarra, akar szimbóluma lenni ez a kép, amelyen az égi trónusán ülő és balkarján a gyermek Jézust tartó Nagyasszony elé térdelteti a művész a magyar történelem legendás királyait és a katolikus egyház csillagkoronás szentjeit: jobbról Szent István, Szent László és Szent Erzsébetet, balról pedig Szent Imrét és Szent Margitot, az ifjúság védőszentjeit...” (*Szent Margit*, 17 évvel a szenttéavatás előtt!)

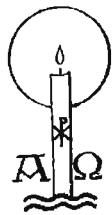
Ez tehát az újlaki templommennyezet ikonográfiai programja. A szentmiseszöveg parafrázisaként bátran mondhatjuk: *Emeljük föl szemünket!* És ha megtettük, akkor *felemeltük Máriához*, aki közbenjár, hogy szívünket az Úrhoz emelhessük. *Szaszouszky József*

Családi események

Megszületett: június 8-án dr. Antus Balázs és dr. Fejérdy Zsófia második gyermeke, Kinga Ágota, aki dr. Fejérdy Tamás és Rózsa ötödik unokája.

A keresztség szentségében részesült:

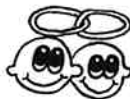

6-án Fodor Katalin, 10-én Sövegjártó Zsófia Anna, 11-én Begyik Marcell Gábor, 12-én Menyhárt Gellért Manó, 18-án Molnár Fülöp Zsigmond, 19-én Bárkányi Márton András, 26-án Szalai Zalán Péter,

Kolev Annabell Mária, Gergely Johanna és Somogyi Gábor, aki ez alkalommal részesült a bérmlás szentségében is, 30-án Vasadi Anna.

Örök hűséget esküdött egymásnak:

június 4-én Farkas Mihály és Székely Orsolya, valamint Vladár Csaba és Kovács Borbála, 18-án Batyányi Sándor és Drégelyi Eszter, valamint Bohner Tamás és Galotti Gabriella, 24-én Kabdebon Letanoczi András és Kreis Judit, 25-én Kovács Szilveszter és Furmann Réka, valamint Köhegyi András és dr. Zeller Anikó, 30-án Joseph Constantine Vlaskovits és Zubovics Eszter Tamara.

Halottaink:

Hunyecz László (82), Fábri Magdolna (45), Felmer Frigyes (83), Hrabina Györgyné (87), Dallos Tamásné.

Érettségizőink:

Munkácsi Anna, Mikulás Éva, Somogyi Gábor, Udvary Gergely.

Friss diplomásaink:

Bauer Izolda (konduktor-tanító), Maghegyi Benedek (biológus-felsőfokú német szakfordító) Szaszovszky Ágnes (ének-zene-karvezetés szakos tanár).

Telefonkönyv

A közelgő tricentenáriumra készülve egy újlaki telefonkönyvet szeretnénk összeállítani (ennek szükségét talán mi, újság-szerkesztők érezzük a legjobban). A könyv tartalmazná a hívek lakcímét, hálózati és mobil telefonszámát és e-mail-címét – illetve ebből annyit, amennyit ki-k megad. A listából kizárólag azok kapnak példányt – minimális önköltési áron –, akik szerepelnek benne. Az adatokat kérjük lehetőleg családonként összesítve leadni az irodán, a sekrestyében vagy szerkesztőinknek.

Július 22.

Újlaki szentek: Mária Magdolna

Krisztus kereszttje tövében vagy akár közelében állni: tanúságtétel. Már persze ha valaki nem szitkozódik, pfujol, nem rázza az öklét. És a tanúságtévő nagy kockázatot vállal, már ha nem római százados. Lukács evangéliuma távolabbi is helyezi Jézus ismerőseit, köztük meg nem nevezett galileai asszonyokat a kereszthalál pillanatában. Márknál és Máténál is 'messziről figyel' több asszony, akik közül hármat említenek néven, köztük elsőnek a magdalai Máriát. Csak a legkésőbbi, a János-féle beszámoló szerint áll a 'kereszt alatt' – a szeretett tanítványon kívül – három asszony, köztük Jézus anyja Mária és Mária Magdolna. Ennek a leírásnak a főszereplőit láthatjuk templomunk Szent Kereszt-oltárán; Magdolna közvetlenül a kereszt tövében térdel. (Magát az oltárt Schininger Simon templomatyja adományozta 1766-ban.)

A Magdala nevű városka feltehetőleg a Genezáreti tó nyugati partján, Tibériász és Kafarnaum között feküdt. Innen származott az az asszony, akiből Jézus 'hét ördögöt űzött ki' (vö. Mk 16,9 és Lk 8,2) és aki az Üdvözítő hűséges követőjévé vált. A neve, mint több asszonynak az Újszövetségben, Mária, ami héberül eredetileg Mirjam; a görög szövegben Μαρια η Μαγδαληνη, és ezt vette át a latin is *Maria Magdalene* formában.

Az evangéliumok jórészt egybehangzólag beszámolnak egy betániai vacsoráról egy bizonyos Simon házában (Lukács nem szól a helyszínről, János nem beszél a házigazdáról), ahol egy nő drága kenőcsökkel megkeni és hajfűrtjeivel megtörli Jézus lábát. A jelenlévők rosszallják cselekedetét, Jézus azonban az asszony védelmére kel. A katolikus egyház Nagy Szent Gergelyre (600 körül) visszavezethető hagyománya ebben a nőben a bűneit bánó Magdolnát látta; sőt, mivel János evangéliuma ezt a személyt Lázár nővére Máriával azonosítja (Jn 12,1-12), Mária Magdolnát még Lázár nővérévé is megtette. Azzá, „aki a jobbik részt választotta” (Lk, 10,41) Mártával szemben! Így komponálódott egybe a „bűnbánó Magdolna” alakja, amely olyan sok, többnyire erotikus festmény ihletője lett, elsősorban a barokk korban.

A mai bibliatudomány hajlik rá, hogy elválassa a Magdalából jött bűnös asszonyt a betániaitól és az azzal nem biztosan azonos Lázár nővére Máriától. De van valami Mária Magdolna szerepében, ami még bűnbánatánál, megtérésénél is fontosabb. Ő a feltámadás első pozitív tanúja. Az üres sírt látja ugyan két tanítvány is, de Magdolna találkozik elsőként a Feltámadottal. Igaz, először a kertésznek nézi, de mikor Az nevéen szólítja, lélekszakadva jelenti az apostoloknak: Láttam az Urat! (Jn 20,14-18) Vagy ahogyan a kora középkori misztériumjáték dialógussá formálta a jelenetet:

„Mária, szent asszony, mondd, mit láttál utadon?

Az élő Krisztusnak sírját, s a Fölkentnek láttam glóriáját.” *Szaszovszky József*

Rupp-kereszt

A Virág Benedek utca és a Csatárka utca elágazásánál szépen felújított feszület áll. Eredetéről az újlaki *Historia Domus* II. kötetének 90. lapján ezt olvassuk: „Rupp György mátyáshegyi szülöjében 1805-ben állított fel díszes köskeresztet. Ma így jelölhetjük meg helyét: Szépvölgy utca 39. sz. Kakuk féle házzal szemben. Ez a búzaszentelés színhelye.”

(Meg kell jegyeznünk, hogy a Szokolay-féle évkönyv 1806-ra teszi a kereszt állítását, de a kereszt felirata is a korábbi évszám mellett szól. Az eltérés erősen emlékeztet plébániánk alapításának 1705-ös ill. 1706-os dátumozására. Könnyen elképzelhető, hogy a kereszt annak idején az újlaki egyház első centenáriuma állított.)

Bíboros főpásztorunk 2005. áprilisában kelt körlevelében írja: „Szeretettel buzdítom a felelős lelkipásztorokat és a híveket, hogy ahol a plébánia területén útszéli keresztek, feszületek találhatóak, fordítsanak gondot azok felújítására, gondozására.” A Rupp-kereszt felújítása és környékének rendezése Perjés Tamás jóvoltából javarészt már korábban megtörtént. Jó lenne, ha a III. kerületi önkormányzat segítségével a még hátralévő munkák (világítás) is megvalósulnának. *Sz. J.*

Mennyek országa

Egy esős nap a szobába szorított. Ilyenkor jó játék az annak idején sokat játszott, jól ismert ország-város. Egy kiválasztott kezdőbetűvel meghatározott idő alatt minél több

országot, várost, híres embert stb. kell felírni. Az M betű volt soron. Eszter unokám az országok közé beírta: Mennország. Ő gyűjtötte a legtöbb országot. Nemcsak a számszerűség miatt volt az ő eredménye a legjobb, hanem az összeírt országok miatt is. Némi mérleget után elfogadtuk a Mennországot is, hiszen tudunk róla, sok lakója van, és szívünk atlaszában megtalálható.

Jó volt a játék, és elgondolkodtatott. Eszünkbe idézte: ha olyanok leszünk, mint a gyermekek, akkor életünk végén lakói lehetünk ennek az országnak (vö. Mt18,1-5).

egy újlaki nagymama

Adalék az újlaki búcsú történetéhez

Szilárdy Zoltán Barokk szentképek Magyarországon c. könyve 31. lapján eképpen utal a 240 évvel ezelőtti újlaki búcsúra:

„Kögl Ádám vízivárosi jezsuita plébánosról feljegyezték, hogy egy-egy nevezetesebb prédikációja emlékére a beszéd témájának megfelelő szentképeket osztogatott hallgatói körében. 1765. július 2-án mint a Buda-újlaki búcsú ünnepi szónoka rózsakoszorús Mária szíve-képeket adott a híveknek.”

fr. Frész Attila Timóteus OFM

Újlaki arcok

Valamikor a 80-as évek legelején kezdődött. Halvány emlékképekben látom magam előtt otthonunkat, amint bátyámhoz néhány felnőttel sok nagy gyerek érkezik, leülnek a nagyszobában, imádkoznak, beszélgetnek. A nagyok – lehetnek vagy negyedikes általános iskolások – együttlétét megilletődve és némi áhítattal figyeltem, és nagy örömmel vettem, amikor beállhattam a fejbe-csapós játékukba. Talán ez volt az első élményem az újlaki templom körül zajló életről. Mint azt később megtudtam, kiváltságos helyzetem volt, hogy amint bátyám, később magam is egy ilyen kisközösség – „banda” – tagja lehettem.

Az idő multával egyre több emlék és történet köszön vissza az újlaki közösségi élettel kapcsolatban, aligha lehetne pár sorban felidézni, mert mintegy második otthonunk lett: barátok, kirándulások, farsang vagy szilveszter, locsolás vagy betlehemes, nekem ezek az események Újlakhoz kötődnek.

Hogy ferences szerzetes és pap lettem, abban elévülhetetlen érdemei vannak az egykor magukat „törpeként” emlegető kisközösségnek és vezetőinek. Nagy szerepük volt abban, hogy érett hitem lett, amely által meghallhattam a Jóisten hívását. Miután Budapesten a piaristáknál '92-ben elvégeztem a gimnáziumot, néhány év hezitálás után 94-ben léptem be a ferences rendbe, és lettem jelölt, majd novícius Szécsényben, Barsi Balázs kezei alatt, akinek szintén sokat köszönhetek; elsősorban talán azt, hogy olyan szerzetesi ideált élt élénk, amelyben hagyomány, ferencesség, szentségre törekvés egyszerű egységbe olvadt egybe.

Mint minden ferences a 90-es években, teológiai tanulmányaimat a Szegedi Hittudományi Főiskolán kezdtem el, amely azt jelentette, hogy kispapok, ferencesek és civilek együtt tanultunk a szeminárium épületében. Hitet elmélyítő, szemléletet tágító két év telt el így a szegedi kolostor falai között, ahol abban az időben több mint negyvenen voltunk, ugyanis a három magyar nyelvű provincia növendékei, így az erdélyiek is, itt tanultak. Ezt követte egy gyakorlati év, amelyben szociális munkát végeztünk különböző helyeken, többek közt Kárpátalján, ahol abban az időben (is) nagy árvíz volt.

Ennek befejeztével Budapestre kerültem, a pasaréti rendházba, ahol most is élek. Itt a teológia mellett bölcsészkedni kezdtem az ELTÉ-n német és ógörög szakon. Emellett a plébánián hittancsoportot is kaptam, amely valamiféle ötvözete a hitoktatásnak és annak a kisközösségi formációnak, amelyben nekem is részem volt Újlakon.

Idén mérföldkőhöz érkeztem: befejeztem tanulmányaimat, pappá szentelték, és szeptembertől Pasaréten káplánkodom, illetve a Szentendrei Ferences Gimnáziumban tanítok majd németet és hittant; ott, ahol édesanyám és még sok ismerősöm – köztük sok újlaki – képe található meg a tablón.

IGE-IDŐ

Salamon király nagyon szerette feleségeit, akik különböző népből valók voltak, s idős korára elpártolt az ő „isteneikhez”. Ahogy a Szentírásban olvassuk: „feleségei arra csábították szívét, hogy idegen isteneket kövessen, s így szíve nem volt teljesen az Úrral, az ő Istenével...” (1Kor 11, 4)

Kedves testvérek, vizsgáljuk meg, vajon a mi szívünk teljesen az Úrral van-e? Minden rezdülésünkben hűségesek vagyunk hozzá? Komolyan vesszük őt? Ápoljuk a Vele való kapcsolatunkat? Törekszünk az Ő mélyebb megismerésére? Vagy csak lazán kötődünk hozzá, és hajlamosak vagyunk sodortatni magunkat divatos nézetek hullámain? Elhisszük-e például, hogy Isten ugyanaz, akárkinek nevezzük is, vagy ellenkezőleg: tudunk különbséget tenni és meg merjük vallani, hogy számunkra egyetlen Isten létezik: a Szentháromság?

Esetleg előfordul, hogy valamely kedves személy kedvéért eltávolodunk az Úrtól? Szüleink, férjünk/feleségünk,

gyermekünk miatt meglazult-e kapcsolatunk Istennel? Ha igen, változtassunk ezen! Azt kell legjobban szeretnünk, Aki bennünket a legjobban szeret. Ez pedig Isten. Mindenki másnak utána kell következnie. Ha nem így van, nem jó úton járunk, forduljunk vissza!

Gyakran vehetjük észre a magunk életében, hogy Istenre, bár fontos nekünk, nem jut elegendő időnk. Már nem járunk ministrálni, pedig régen megtettük; már nem járunk gyakran templomba, csak a vasárnapi misére jutunk el; a gyónások között hosszú hónapok telnek el; szentáldozáshoz ritkán járulunk. Ezek a jelenségek mind azt jelzik, hogy valami hibádzik az életünkben. Annyira telezsúfoltuk tennivalókkal, hogy a leginkább fontos „program” teljesen háttérbe szorult, sőt talán ki is maradt. És ezzel, kedves testvérek, folytonos örömünk forrásától és a mindennapokhoz szükséges megújulástól zárjuk el magunkat! Mérlegeljünk: a Lényegét tesszük-e az első helyre, vagy beérjük a világot adta élményekkel?!

Júling Erika